

διακεκριμένου καὶ ὑμῶν καὶ τῆς ᾽Ακαδημίας συναδέλφου, τοῦ καθηγητοῦ κ. Σκλαβούνου.

Χαιρετίζων ὑμᾶς, ἀγαπητὲ συνάδελφε, εὐχομαι νὰ εἶναι ἡ εἴσοδος σας εἰς τὴν ᾽Ακαδημίαν σημαίνων σταθμός, διὰ νὰ συνεχίσῃτ' αἰσίως τὴν ἐπιστημονικὴν ὑμῶν δρασιν.

ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΙΣ

Γ. ΚΟΣΜΕΤΑΤΟΥ

Ἐν πρώτοις ἐκφράζω εἰς τὸν κ. Πρόεδρον καὶ τὰ μέλη τῆς ᾽Ακαδημίας τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὴν μεγάλην τιμὴν τῆς ἐκλογῆς μου ὡς προσέδρου μέλους αὐτῆς. Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην θεωρῶ καθῆκόν μου νὰ ἐκφράσω, ὡσαύτως, τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας μου εἰς τὸν Καθηγητὴν καὶ ᾽Ακαδημαϊκὸν κ. Γεώργιον Σκλαβούνον, εἰς τὴν πολυετῆ μετὰ τοῦ ὁποίου συνεργασίαν ὀφείλω τὴν ἐπίδοσίν μου εἰς τὴν Ἐμβρολογίαν καὶ Ἱστολογίαν. Ἡ ἀφοσίωσις τοῦ κ. Σκλαβούνου εἰς τὰς βιολογικὰς ἐν γένει ἐρεῦνας ἦτο δι' ἐμὲ πάντοτε ὑπόδειγμα εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν μου ζωὴν.

Ὡς θέμα διὰ τὴν σημερινὴν ὁμιλίαν ἐξέλεξα τὸ «περὶ τῆς κυτταρικῆς ἐρμηνεύας τῆς κληρονομικότητος».

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΥΤΤΑΡΙΚΗΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΤΗΤΟΣ.

Τὸ ζήτημα τῆς κληρονομικότητος ἀπησχόλησεν ἀπὸ ἐτῶν καὶ θ' ἀπασχολήσῃ ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη τοὺς ἐρευνητάς.

Ἀρχικῶς ἐθεώρουν τὴν κληρονομικότητα ὡς μυστηριώδη τινὰ δύναμιν μὴ ὑπαγομένην εἰς ἐπιστημονικὴν παρατήρησιν. Ἦδη ὁ φιλόσοφος Montaigne ἐν τῷ συγγράμματί του «Essais» διερωτᾶται τί εἶναι ἡ σταγὼν αὐτῆ τοῦ σπέρματος, ἐξ ἧς προερχόμεθα καὶ ἣτις ἐμπεριέχει τὰς ἀποτυπώσεις ὅχι μόνον τῆς μορφῆς τοῦ σώματος ἀλλὰ καὶ τῶν σκέψεων καὶ τῶν ροπῶν τῶν πατέρων μας καὶ τίς θὰ διαλευκάνῃ τὸ ζήτημα, διατί τὸ τέκνον ὁμοιάζει πρὸς τοὺς γονεῖς.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀπῆντησεν ἤδη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁ Weissman ὁ ἰδρυτῆς τῆς θεωρίας τοῦ βλαστοπλάσματος, ἢ τῆς

βλαστικῆς συνεχείας, εἰπὼν ὅτι τὸ τέκνον ὁμοιάζει πρὸς τοὺς γονεῖς, διότι σύγκειται ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης ἢ οὐσίας. Ἄλλὰ ποία ἡ ὕλη αὕτη καὶ πῶς τελεῖται ὁ μηχανισμὸς τῆς κληρονομικότητος; περὶ τούτων μέχρι πρὸ τριακονταετίας ἀμυδρὰν ἰδέαν εἴχομεν καὶ ἀκόμη καὶ σήμερον πολλὰ ἔτι ἀγνοοῦμεν.

Ἡ μόνη παρατήρησις, ἣτις ἐγένετο κατὰ τὴν παλαιὰν ἐποχὴν, ἦτο ὅτι ζῶα τινα ἔφερον χαρακτηῆρας προηγουμένων γενεῶν, αἵτινες εἶχον ἐξαφανισθῆ, τὸ δὲ σύνολον τῶν κληρονομηθέντων τούτων χαρακτηῆρων ὠνόμαζον ἀταβισμόν ἢ προγονισμόν.

Αἱ γνώσεις ὅμως ἡμῶν περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος προώδευσαν μετὰ τὰς ἐρεῦνας περὶ τῆς ὕφης τῶν γεννητικῶν κυττάρων καὶ ἰδίᾳ τοῦ ὠαρίου, ὅπερ γονιμοποιούμενον ὑπὸ τοῦ σπερματοζωαρίου ἐμπεριέχει ὅλους τοὺς κληρονομικοὺς χαρακτηῆρας τοῦ εἶδους, τῆς φυλῆς, καὶ τοῦ ἀτόμου. Οὕτως ἔκτοτε ἤρχισε συνεργασία τῶν γενεσιολόγων (*généticiens*) καὶ τῶν βιολόγων, ἐξ ἧς προέκυψαν αἱ σημεριναὶ ἡμῶν γνώσεις περὶ τῆς κληρονομικότητος.

Ἐν πρώτοις πρέπει ν' ἀναφέρω τὸν ὑφιστάμενον ἐν μέρει ἀκόμη καὶ σήμερον ἀνταγωνισμόν μεταξὺ τῶν δοξασιῶν περὶ κληρονομικότητος καὶ τῶν θεωριῶν περὶ ἐξελίξεως, ἃς διετύπωσαν οἱ Lamarck καὶ Darwin καὶ τὰς ὁποίας ὁ Häckel συνώφισεν εἰς τὸν θεμελιώδη βιογονικὸν νόμον ὅτι «ἡ ὄντογονία εἶναι ἐπανάληψις τῆς φυλογονίας». Οὕτως οἱ γενεσιολόγοι δὲν παραδέχονται πάντες ὡς ὀρθὴν τὴν γνώμην τοῦ Lamarck, ὅτι δηλαδὴ οἱ ἐπίκρητοι χαρακτηῆρες δύνανται νὰ κληρονομηθῶσι, καὶ κατ' αὐτοῦ δὲ τοῦ βιογονικοῦ νόμου τοῦ Häckel προσάγουσιν ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἕκαστον ἔμβρυον ὠρισμένης τάξεως ζῶων ἀναπαράγει ὄργανισμόν ὁμοιάζοντα πρὸς τὸν γονέα αὐτοῦ, τὴν δὲ σταθερότητα ταύτην τῆς κληρονομικότητος ἐξηγοῦσι διὰ τῆς παραδοχῆς μιᾶς κληρονομικῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ὀνομάζουσιν «κληρονομικὸν μηχανισμόν.» Τὸν μηχανισμόν τοῦτον προσεπάθησεν ὁ Weissman νὰ ἐξημερεύσῃ διὰ τῆς θεωρίας τῆς βλαστικῆς συνεχείας, κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ κύτταρα τοῦ ἐμβρύου διακρίνονται εἰς σωματικὰ καὶ εἰς βλαστικὰ ἢ γεννητικά. Καὶ τὰ μὲν θνήσκουσι σὺν τῷ θανάτῳ

τοῦ ἀτόμου, τὰ δὲ βλαστικά διὰ τῆς ἐκάστοτε ἀναπαραγωγῆς διαιωνίζονται ἢ ὡς λέγει ὁ Weissman εἶναι ἀθάνατα.

Εἰς ἐνίσχυσιν τῆς θεωρίας τοῦ Weissman συνετέλεσαν καὶ αἱ παρατηρήσεις τῶν Naudin καὶ Mendel ἐπὶ τῶν φυτῶν καὶ ζώων, ἀλλὰ σπουδαίως εἰς τὴν κατανόησιν ταύτην συνέβαλον αἱ μορφολογικαὶ ἔρευναι περὶ τῶν τελουμένων ἐν τοῖς γεννητικοῖς ἢ βλαστικοῖς κυττάροις κατὰ τὴν γονιμοποίησιν (Boveri).

Οὕτως αἱ διάφοροι ποικιλίαι τῆς κληρονομικότητος εὐκόλως ἤδη ἐξηγοῦνται σήμερον διὰ τῶν ἐν τῷ πυρῆνι ὑπαρχόντων μικροτάτων ἀλλὰ πολυπλόκων κοκκίων καὶ ραβδίων, τῶν διὰ τὴν φιλοχρωμίαν των χρωμοσώμων κληθέντων. Τὰ χρωμόσωμα ταῦτα, καθ' ἃ παραδέχονται, ἐμπεριέχουσιν ὑλικά μόρια, τὰ γονύλλια (gene), ἕκαστον τῶν ὁποίων φέρει ὠρισμένον χαρακτῆρα. Ἀλλὰ τὸ ἀξιοσημείωτον κατὰ τὴν διαίρεσιν ἐνὸς σωματικοῦ καὶ ἐνὸς βλαστικοῦ κυττάρου εἶναι ὅτι ἐνῶ ἐπὶ τῶν σωματικῶν κυττάρων παρατηρεῖται κατ' ἀρχὰς διπλασιασμός τῶν χρωμοσώμων καὶ εἶτα ἰσάριθμος διανομὴ αὐτῶν, εἰς τὰ θυγάτρια κύτταρα, ἐπὶ τῶν γεννητικῶν κυττάρων, πρὸ τῆς γονιμοποιήσεως, συμβαίνει κατ' ἀρχὰς ἐλάττωσις τῶν χρωμοσώμων κατὰ τὸ ἥμισυ ἐξ ἐκάστου γεννητικοῦ κυττάρου, καὶ εἶτα μῆξις τῶν ἡμισέων πατρικῶν καὶ ἡμισέων μητρικῶν χρωμοσώμων τ. ἔ. γονιμοποίησις, ἐξ οὗ ἔπεται, ὅτι ἡ καταβολὴ παντὸς ὄργανισμοῦ κληρονομεῖ τοὺς ἡμίσεις χαρακτῆρας ἐκ τοῦ σπερματοζωαρίου (τοῦ πατρὸς) καὶ τοὺς ἡμίσεις ἐκ τοῦ ὠαρίου (τῆς μητρός). Καὶ ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται διατὶ τὸ τέκνον ὁμοιάζει πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς γονεῖς εἰς ἄλλοτε ἄλλον βαθμόν.

Διὰ τῆς θεωρίας τῶν χρωμοσώμων εὐκόλως νῦν ἐξηγοῦνται αἱ διάφοροι ποικιλίαι τῆς τε φυσιολογικῆς καὶ παθολογικῆς κληρονομικότητος. Ἐὰν γονύλλιον τι φέρῃ ἰδιαιτέρον τινα χαρακτῆρα, δύναται οὗτος ἢ νὰ κληρονομηθῇ καὶ ν' ἀναφανῇ εἰς τοὺς ἀμέσως κατιόντας, ὅποτε ἀποτελεῖ τὸν κυριαρχοῦντα χαρακτῆρα, ἢ καὶ νὰ παραμείνῃ ἐν λανθανούσῃ καταστάσει καὶ ν' ἀναφανῇ εἰς τὴν μεθεπομένην γενεάν. Δυνατὸν εἶναι ὡσαύτως χαρακτῆρ τις νὰ παραμείνῃ ἐπὶ περισσοτέρας γενεᾶς ἐν λανθανούσῃ καταστάσει καὶ ν' ἀναφανῇ εἰς τοὺς ἀπογόνους, ὅποτε λέγομεν ὅτι πρόκειται περὶ ἀταβιστικῆς κληρονομι-

κόπητος ἢ προγονισμοῦ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξηγεῖται πῶς ὁμοιότητές τινες δὲν κληρονομοῦνται ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν ἀνιόντων, ἀλλὰ ἐκ τῶν πλαγίων. Οὕτω π. χ. ιδιότης τις, καίτοι κληρονομηθεῖσα ἐξ ἴσου εἰς ὅλα τὰ τέκνα δυνατὸν νὰ ἐμφανισθῇ εἰς ἓνα μόνον ἀδελφόν, ἐνῶ εἰς τὸν ἕτερον παρέμεινεν ἐν λανθανούσῃ καταστάσει, ἵνα ἐμφανισθῇ ἐκ νέου εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ.

Καὶ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς κληρονομικότητος πλειόνων χαρακτηριστῶν, αὕτη εἶναι εὐκόλος, ὅταν παραδεχθῶμεν ὅτι ἀντὶ ἐνὸς γονυλλίου τ. ἔ. χαρακτηριστῆρος ἐν τῷ χρωμοσώματι ὑπάρχουσι περισσότερα τοιαῦτα, ὅποτε κατὰ τὴν γονιμοποίησιν ἐπέρχονται διάφοροι συνδυασμοὶ καὶ συνεπῶς ποικιλία χαρακτηριστῶν.

Ἄλλ' ὁ συνδυασμὸς οὗτος ποικίλων γονυλλίων παράγεται καὶ ἐκ τῆς κατὰ τὰς τελευταίας ἐρεῦνας παρατηρηθείσης διασταυρώσεως τῶν πατρικῶν καὶ μητρικῶν χρωμοσώμων καὶ τῆς ἐπακολουθούσης συνενώσεως αὐτῶν.

Διότι εἶναι φανερόν ὅτι, καθ' ὅσον ἡ διασταύρωσις αὕτη μεταξὺ δύο ἑτερογενῶν χρωμοσώμων (σπερμογενῶν καὶ ὠογενῶν) τελεῖται κατὰ τὸ μέσον τοῦ μήκους αὐτῶν, ἢ κατὰ τὸ ἕτερον τριτημόριον, μετὰ τὴν συνένωσιν τῶν πατρικῶν καὶ μητρικῶν χρωμοσώμων, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τὰ νέα χρωμόσωμα θὰ περιέχωσιν ἀκριβῶς ἡμίσεις χαρακτηριστῶν, ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐκ τῆς μητρός, ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$ ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ κατὰ τὰ $\frac{2}{3}$ ἐκ τῆς μητρός καὶ τὰνάπαλιν.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς θεωρίας τῶν χρωμοσώμων θ' ἀναφέρωμεν καὶ τὸ ζήτημα, ἐὰν ταῦτα περιέχωσιν ἴδια ὑλικά μόρια, δι' ὧν ὀρίζεται τὸ γένος ἢ τὸ φῦλον τοῦ ἐκγόνου. Αἱ διάφοροι πειραματικαὶ ἔρευναι ἐπὶ κατωτέρων ὄργανισμῶν, κυρίως ἐν Ἀμερικῇ, κατέστησαν πιθανόν ὅτι ἐνυπάρχει ἐν τοῖς γεννητικοῖς κυττάροις εἰδικὸν χρωμόσωμον X ἢ ἑτεροχρωμόσωμον καλούμενον, δι' οὗ προκαλεῖται κατὰ τὴν διάπλασιν τοῦ ἐκγόνου ἡ ἀρρενογονία ἢ ἡ θηλυγονία.

Ἄλλὰ μεθ' ὅλας τὰς γενομένας σπουδαίας ταύτας ἐργασίας ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν χρωμοσώμων, ἠγέρθησαν τελευταῖον καὶ ἀντιρρήσεις 1) ὡς πρὸς τὴν ἀτομικότητα ἢ αὐτοτέλειαν τινῶν ἐξ αὐτῶν καταστρεφόμενων ἢ συγχωνευομένων πρὸς ἄλληλα· 2) ὡς πρὸς τὴν γνώμην ὅτι ὁ πυρὴν τοῦ

κυττάρου ἔχει τὸ ἀποκλειστικὸν μονοπώλιον τῆς κληρονομικότητος. Διότι ὡς ἀπεδείχθη ὑπὸ τοῦ Benda, Mewes καὶ ἄλλων ἐν τῷ πρωτοπλάσματι τῶν γεννητικῶν κυττάρων ὑπάρχουσι μικρότατα κοκκία, τὰ πλαστοσώμια ἢ μιτοχόνδρια, ἅτινα κατὰ τὴν γονιμοποίησιν αὐξάνονται, διαιροῦνται καὶ διανέμονται εἰς τὰ ἔκγονα τῆς γονιμοποιήσεως ἀπαράλλακτα ὡς τὰ χρωμόσωμα, ἐξ οὗ ἔπεται, ὅτι δέον ἐφεξῆς νὰ διακρίνωμεν πυρηνικὰ καὶ πρωτοπλασματικὰ γονύλλια. Ὑπὲρ τούτου ἄλλωστε συνηγορεῖ καὶ ἡ ἀπόδειξις ἐιδικῶν περιοχῶν ἐν τῷ πρωτοπλάσματι τῶν ἀνισοτρόπων ὠαρίων, ἢ καταστροφῇ τῶν ὁποίων ἐπιφέρει τὴν ἀναστολὴν ὠρισμένων ὀργάνων. Ὡσαύτως ἐὰν διατάμωμεν ὠάριον ἐχίνου εἰς δύο τεμάχια οὕτως, ὥστε τὸ ἐν νὰ σύγκηται μόνον ἐκ πρωτοπλάσματος, καὶ ἐὰν τὸ ἀπύρηνον τοῦτο ὠοπρωτόπλασμα γονιμοποιήσωμεν διὰ σπερματοζωαρίου συγγενοῦς ζῶου, τότε θὰ ἴδωμεν ὅτι ὁ νεοπαραγόμενος ὄργανισμὸς ὁμοιάζει πρὸς τὸν τοῦ ἐχίνου, τουτέστιν ἐκλήρονομήσῃ χαρακτηρισ εἰς τὸ ἀπύρηνον πρωτοπλασματικῶν τεμαχίων τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὸν ἐχίνον. Ἐντεῦθεν ὁ Brachet παραδέχεται δύο εἰδῶν κληρονομικότητος, μίαν γενικὴν, ἣτις ἐνυπάρχει ἐν τῷ ὠαρίῳ, καὶ ἑτέραν ἐιδικὴν, ἣτις μεταφέρεται διὰ τοῦ σπερματοζωαρίου. Καὶ ἡ μὲν γενικὴ περιέχει ὅλους τοὺς συντελεστάς, οἵτινες παράγουσι τὸν ἀταβισμόν καθὼς καὶ τὴν μητρικὴν κληρονομικότητα, ἡ δὲ ἐιδικὴ διαβιβαζομένη διὰ τοῦ σπερματοζωαρίου περιέχει τοὺς χαρακτηρισ τοῦ πατρὸς.

Ἄλλ' οἷα σδήποτε ὑποθέσεις καὶ ἂν περὶ τούτου κάμωμεν, ἐκ τῶν μέγροι τοῦδε βιολογικῶν δεδομένων ἐν θεωρητέον ἀξιολογώτατον καὶ οὐσιωδέστατον, ὅτι αὕτη μεταβιβάζεται οὐχὶ μόνον διὰ τοῦ πυρήνος ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ πρωτοπλάσματος καὶ κατ' ἀκολουθίαν πρέπει νὰ διακρίνωμεν αὐτὴν εἰς πρωτοπλασματικὴν καὶ πυρηνικὴν κληρονομικότητα.

Τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα βιολογικὰ δεδομένα ἔχουσι μεγίστην σημασίαν καὶ διὰ τὴν ἱστορικὴν ἐξέτασιν περὶ τῶν διαφορῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν καὶ ἐθνικοτήτων καὶ μάλιστα περὶ τῆς γνησιότητος τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς φυλῆς. Διὰ τοῦτο πρὶν περᾶν τὸν λόγον, ἃς μοι ἐπιτραπῆ νὰ κάμω μνεῖαν μῆς δοξασίας τοῦ καθηγητοῦ κ. Σκλαβούνου¹, ἣτις ἐνῶ ἔχει βῆσιν βιο-

¹ Κατὰ προφορικὴν ἀνακοίνωσιν, ἧς ὁ κ. Σκλαβούνος ἐπέτρεψε νὰ κάμωμεν χρῆσιν ἐνταῦθα.

λογικὴν, ὑποκινεῖ τὴν ἔρευναν ἐνδιαφερόντων ἱστορικῶν ζητημάτων.

Εἶναι γνωστὸν καὶ ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ νεωτέρα φυλὴ μας ἔνεκα τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπιδρομῶν διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἐνοθεύθη ἢ ἐμίγη. Ἄλλ' ἡ μῆξις αὕτη ἐγένετο μεταξὺ τῶν ἀρρένων ἐπιδρομέων καὶ τῶν θηλέων γηγενῶν, τῶν ὁποίων συνήθως ἐφείδοντο οἱ ἐπιδρομεῖς δι' εὐνοήτους λόγους. Οὕτω παρήχθησαν ἔκγονοι φέροντες γονύλλια μητρικὰ ἐξ ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ γονύλλια πατρικὰ ἐκ τῆς ξένης φυλῆς. Ἐκ τούτου δὲ συνάγεται ὅτι καὶ μετὰ τὸν τυχὸν φόρον ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων ἀνδρῶν, μόναι αἱ γυναῖκες συμμιγνύμεναι μετὰ τῶν ἐπιδρομέων, θὰ ἠδύνατο νὰ μεταδώσωσιν εἰς τὴν νέαν φυλὴν ἂν μὴ τοὺς ἡμίσεις Ἑλληνικοὺς χαρακτηῖρας, τοὐλάχιστον μέρος αὐτῶν, καὶ ἄρα ἡ τοῦ Φαλμεράυερ γνώμη, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ ἐκσλαυϊσθεῖσα ἐξηφανίσθη τέλεον, μόνον καὶ διὰ τοῦ βιολογικοῦ τούτου ἐπιχειρήματος ἀνατρέπεται. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἱστορικὴ ἔρευνα ἐξηκριβωμένη διὰ τὴν τύχην τοῦ θήλεος ἀστικοῦ καὶ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, ἵνα τὸ βιολογικὸν τοῦτο ἐπιχείρημα καταστῆ ἀκατανίκητον.

Περαιτέρω προβαίνων ὁ κ. Σκλαβοῦνος προσάγει ὑπὲρ τῆς φυλετικῆς σταθερότητος καὶ τὸν ἕτερον τῶν τριῶν κανόνων τοῦ Mendel, καθ' ὃν μετὰ μῆξιν καθαρῶν φυλῶν, οἱ μιγάδες, ὡς περιέχοντες τὰ γονύλλια τῆς καθαρᾶς φυλῆς ἐν λανθανούσῃ καταστάσει, εἶναι δυνατὸν μιγνύμενοι πρὸς ἀλλήλους ν' ἀναπαραγάγωσιν αὐθις ἔκγονα καθαρᾶς φυλῆς.

Ὡστε ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ, ὡς πᾶσα φυλὴ, ἐφόσον ὁ ἕτερος παράγων τῆς φυλετικῆς σταθερότητος, δηλαδή ὁ θῆλυς, δὲν ἐξηφανίσθη (περὶ οὗ ἀναμεινομεν παρὰ τῶν ἱστορικῶν Ἀκαδημαϊκῶν νὰ φωτισθῶμεν εἰς τὸ μέλλον) κέκτηται οὐ μόνον τὰ ἡμίση ἑλληνικὰ γονύλλια, ἀλλὰ δυνατὸν καὶ ἐκ τῶν νεοθευμένων τέκνων αὐτῆς ν' ἀναπαραγάγῃ τὰ ἀμιγῆ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ γνωρίσματα, ὧν ἐννοεῖται τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν θὰ ἐξαριτηθῆ ἐκ τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης μίξεως τῶν ὑπολειφθέντων θηλέων.

Τὸ δεύτερον τοῦτο ζήτημα θεωροῦμεν σπουδαιότατον, διότι ἐνῶ ἡ ἱστορικὴ καὶ ἀρχαιολογικὴ ἔρευνα ζητεῖ ἐπὶ τῇ βάσει ἀψύχου ὕλικου νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν φυλετικὴν συνέχειαν τῶν Ἑλλήνων, ἡ Βιολογία δύναται, ὁμοίως ὡς ἡ Ἰλωσσολογία, νὰ ἐπιδιώξῃ τοῦτο διὰ ἐμφύχου καὶ συγχρόνου ὕλικου. Διὰ

τοῦτο μετὰ τοῦ κ. Σκλαβούνου φρονοῦμεν ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο δύναται νὰ μελετηθῇ διὰ τῆς στατιστικῆς ἐρεῦνης τῆς γενεαλογίας ἐκάστης νεωτέρας Ἑλληνικῆς οἰκογενείας. Πρὸς τοῦτο ὅμως πρέπει νὰ ἰδρυθῶσι σύλλογοι, γενεαλογικοί, οἵτινες τῇ συνεργασίᾳ διδασκάλων ἢ ἱερέων ἐπὶ τῇ βάσει ὠρισμένου προγράμματος, θὰ μεριμνήσωσι περὶ γενεαλογικῆς ἐρεῦνης ἐκάστης οἰκογενείας σημειοῦντες καὶ τοὺς ἰδιαιτέρους σωματικοὺς καὶ πνευματικοὺς χαρακτῆρας αὐτῆς, ὡς τοῦτο ἐγένετο ἐν ἄλλαις προηγμέναις χώραις π.χ. ἐν Γερμανίᾳ διὰ τῶν οἰκογενειακῶν βιβλίων (*Familienbücher*). Ἄλλὰ περὶ πάντων τούτων μόνον νύξεις παρέχομεν ἐνταῦθα ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς ἄλλην ἀνακοίνωσιν.
